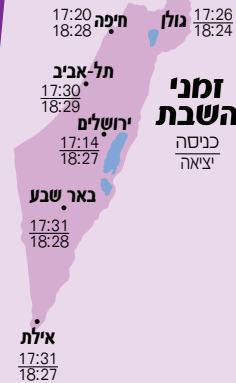

שבת בשבתו

1316

פרשת ויקרא
תש"ע

ה' בניסן 20.3.10
השנה העשרים ושבע

זמני השבת
כניסה
יציאה

ניהול מסחרי: לאור מביט: גל אורן 052-4295209
לפרסום מודעות:

כתיבה ועריכה:
מכון 'צומת'

מייסודת הפועל המזרחי

בראון דסברג

barondasberg@gmail.com

קצר ולשולחן

מזון לנפש

נדמה שלא רק לאדם המודרני קשה להבין שכלית את עניין הקורבנות. דבר זה הטריד את חכמינו כבר לפני יותר מ-800 שנה.

הכורזי שואל את החבר על ההיגיון שבקורבנות, והחבר עונה לו תשובה מופלאה. נפש האדם היא דבר רוחני, אולם היא לא תוכל להישאר בגוף האדם ללא המזון הפיזי שהאדם יאכל. את החיבור הזה קשה להבין רציונאלית, אך במציאות כולם רואים שזה נכון. כך גם בכל האומה: נפש האומה, זוהי השראת השכינה, לא תישאר בתוכנו ללא ה'מזון הפיזי', אלו הקורבנות. גם את זה קשה להבין רציונאלית, אולם ניתן לראות במציאות, שהשכינה שרתה על נביאינו רק בתקופות שהקריבו קורבנות, ולפעמים בעקבות הקרבת קרבן.

(אגב, נראה שבשל הקושי הלוגי של מצווה זו, החבר אומר כאן, שעדיף לקבל עובדה זו מבלי לחפש את ההיגיון. יש המייחסים לדיה"ל גישה זו באשר לכלל טעמי המצוות, אך ייתכן שבאמירה זו מתייחס ריה"ל למצוות הקורבנות בלבד).

לא לבייש ולא להתגאות

"רשב"י: מפני מה תקנו תפלה בלחש? כדי שלא לבייש את עוברי עברה, שהרי לא חילק הכתוב מקום בין חטאת לעולה!" באותו מקום שוחטים עולה וחטאת, כדי שלא ידעו מי הביא מה.

לכאורה, בהמשך דבריו, סותר רשב"י את עצמו "אדם אומר שבחו בקול נמוך, וגנותו - בקול רם". הגמרא עונה, שגנותו זה צער. ניתן לתרץ בנוסף, שיש כאלו שיביאו חטאת ויתגאו בכך שהם מכפרים על עצמם, והם כלולים ב"אומר שבחו בקול נמוך".

מוזיאון חי

רמב"ן מכנה את ספר ויקרא "תורת כהנים והלויים". בחומש זה נמצא אמירות רבות באשר לתפקיד הכהנים, אולם מהו תפקיד הלויים?

פעמים רבות, ברשימת העניים הזקוקים לסעד, התורה מונה גם את הלויים "והלוי אשר בשעריך, לא תעובנו, כי אי לו חלק ונחלה עמך". נדמה שהלויים העניים חסרי הקרקע הם ההיפך הגמור מהחשש "פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת... ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים".

נדמה שהתזכורת הטובה ביותר לתקופת המדבר היא ההתבוננות בלויים, שמשמרים את החיים שהיו בעבר, ומשמשים כמוזיאון חי. בשל כך, כאשר משה מברך את כל השבטים על העתיד, הוא משאיר את שבט לוי בעבר "אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה... כי שמרו אמרתך ובריתך ינצרו". כך הלויים מקיימים באורח חייהם "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל".

(ע"פ זאב דסברג)

חזן וזמר 'בחסד עליון' -
בתרתי משמע, בעמ' 9

כשמעדיפים עו"ד על פני
חזן - מגיעים אליו, בעמ' 3

הרב רא"ם הכהן
ראש ישיבת עתניאל ורב הישוב

משו"ת בארץ

הכשרת מדיח כלים

שאלה: כיצד מכשירים כלים לפסח?

תשובה: ראשית, יש להבין את דרך הפעולה של מדיח הכלים. במדיח הכלים ישנן שתי סלסילות שעליהן מניחים את הכלים. בתחתית המכשיר ישנה עוקה (גומה) בה מצטברים המים. גוף חימום מחמם את המים לדרגות חום שונות, בהתאם לתוכניות ההדחה השונות. המים אינם רותחים, ולרוב חומם סביב שישים מעלות. בתחתית המדיח ישנה משאבה השואבת את המים דרך מסננת המפרידה את המים משאריות האוכל. המים המסוננים, זורמים לממטרות הנמצאות מתחתית הסלסילות, והתות המים מן הממטרות היא המנקה את הכלים.

מים חמים

ישנו כלל בהכשרת כלים "כבולעו כך פולטו". במשנה במסכת עבודה זרה (ה"ב, ש"נו): "הלוקח כלי תשמיש מן העובדי כוכבים, את שדרכו להטביל יטביל, להגעיל יגעיל, ללבן באור ילבן באור". ומבאר רש"י (ע"ה, ב): "להגעיל - במים רותחין, כגון כלי שתשמישו בכך דהיינו יורות וקדירות של מתכת, יגעיל". לכאורה, היות שהמדיח בולע את החמץ במים החמים הרי שטהרתו תהיה על ידי ניקויו והפעלתו על התכנית בה החום הוא מקסימאלי.

האם יש צורך במים רותחים?

אלא שיש לדון האם ניתן להגעיל מבלי להביא את המים לרתיחה, שהרי המדיח אינו מחמם את המים לרמת רתיחה. בתרומת-הדשן (קן) מביא את דעת הסמ"ק שהגעלה צריכה מים רותחין ממש, ולא רק מים חמים, ובשו"ע (תנב) כתב הרמ"א: "דאין הגעלה מועלת כלום אם אין המים רותחים". אולם, נראה שכל זה נוגע למצב שבו הבליעה היתה ברותחים, אבל אם הבליעה היתה שלא ברותחים (כמו במדיח) אפשר להגעיל גם במים שאינם רותחים. כך גם מפורש בתשובת תרומת-הדשן (שם) שמביא את המרדכי שהתיר הגעלה על ידי עירוי, בכלים שבלעו רק בעירוי, וכך נפסק על ידי מרן (תנא, ה). עניין זה נפסק גם בידי גדולי האחרונים: א"ר (תנב, ה) פמ"ג (או"ח שכג, א, יד), משנ"ב (תנב, ח) וכה"ח (תנב, יח).

בשו"ת אגרות-משה (או"ח, נח) הציע לשים אבן מלובנת או ברזל במים הנמצאים בתחתית המדיח על מנת שהגעלה

תהיה ברותחים, מקורו הוא הרמ"א. אולם לענ"ד אין לקבל את הצעתו מפני שבתחתית המדיח המסננת עשויה מפלסטיק והאבן עלולה להמיס את המסננת או את הממטרה, ויצא שכרו בהפסדו. הרמ"א הציע את האבן כיון ששיטתו היא שבפסח אין מסתפקים ברוב תשמישו של הכלי, ואין די בכך שרוב שימושיו אינו ברותחים, אולם המדיח אינו רותח לעולם, ואין כאן חשש כזה.

האם יש צורך להחליף את סלסילות הכלים?

כמו"כ שמעתי פוסקים שהצריכו להחליף בפסח את הסלסילות שבהן מונחים הכלים. מקור הדבר נעוץ בכמה מתשובותיו של בעל האגרות-משה שחש לשאריות איסור (בעין) שייגעו ישירות בכלים. אולם האגרות-משה הצריך את החלפת הסלסילות רק לבשר וחלב, ולא בפסח. זאת, מפני שבפסח מנקים היטב את המדיח לפני ההכשרה ואין חשש לשאריות כאלה. כמו כן, לענ"ד,

במדיחים של היום החשש הוא רק בסלסילת הסכ"ם. וממילא גם בין בשר וחלב די לנקות את מקום הסכ"ם ואין צורך להחליף סלסילות שמחירן יקר, והתורה

חסה על ממונם של ישראל.

המדיח אינו רותח לעולם ואין חשש שהשתמשו בו ברותחין

חסה על ממונם של ישראל.

שטיפה לאחר ההכשרה

השו"ע פסק (תנב, ז), על פי תשובות רש"י, שנוהגין לשטוף את הכלי במים קרים אחרי הגעלה מיד. לכאורה, במדיח אין אפשרות כזו. על כך יש להשיב שבפוסקים נקבע שאין שטיפה זו מעכבת. שנית, ניתן להפעיל אחרי ההגעלה תכנית נוספת ארוכה שמתחילה בהזרמת מים קרים, וכך נצא ידי שיטת רש"י.

סיכום

יש לנקות היטב את המדיח, ובייחוד את המסננת ואת הממטרות (על ידי פירוקן). כדי לנקות מומלץ לשים חומר מסיר אבן (במקום חומר הניקוי הרגיל) ולהפעיל את המדיח. יש להימנע מלהשתמש עשרים וארבע שעות במדיח, ואחר כך להפעילו על התכנית המקסימאלית. המהדר יפעיל פעם שנייה על מנת להדיח בצונן.

הרב רא"ם הכהן; Reem.hacohen@gmail.com

מתיר אסורים

שמואל (זנגי) מירד (49) מיישב את עיר האבות חברון, אליה הגיע מרחובות, ומנהל את עמותת 'חננו' הרואגת לעזרה משפטית ליהודים שנעצרו בשל עבירות ביטחוניות. קורות חייו ספוגים בקשר לארץ ישראל, וכמי שגר בעיר בה נכתב הגרפיטי המפורסם "עדיף עורך-דין טוב מאשר חזן טוב", זנגי עושה כמיטב יכולתו לספק עורכי דין טובים.

את אתי, שהדריכה במדרשת חברון, והם נישאו. גרנו בתחילה בשכונת אברהם אבינו בכוכ. המטבח, השירותים והמקלחת בתוך חדרון אחד. היינו המשפחה השש עשרה שנכנסה לגור בחברון.

מידד הצעיר השתלב ב'כולל' בחברון אבל אט-אט, עם פרישית המחותרת היהודית שהכיר רבים מחבריה, הוא 'נשאב' לפעילות למען שחרורם.

ביתיים הקים חברת הסעות שממנה התפרנס במהלך השנים. "במשך הזמן גיליתי עוד מקרים שדרשו טיפול, ובמהלך השנים האחרונות ראיתי שככל

שמתחדד הוויכוח על אופייה התרבות-רוחני של מדינת ישראל, יש צורך שהולך ומתרחב לסייע לאנשים שמשלמים מחיר אישי יקר בניסיון לפתור בעיה שלא הם יצרו. כבר לא מדובר ביהודים בודדים, אלא בבעיה מערכתית. בשל כך קמה עמותת 'חננו'."

שמואל מזכיר את הפחד מעמידה בפני שופט לאחר אירועי ירי, כזו שמשתקת את הקורבן. "לפני מספר שנים היה לוחם ימ"מ בשם צ'רלי שלוש שהתייצב מול מחבל לאחר שדקר שני אנשים למוות. הלוחם ירה בשתי רגליו על פי הנהלים, אולם המחבל בכל זאת הצליח לדקור גם אותו והוא נפטר מפצעיו. במקום לנסות להגן על עצמו, הפנמו את המסר של פחד מהסתבכות משפטית. הלוחם פשוט פחד לגמור את החיים שלו בבית הכלא, ושילם על כך בחייו. והוא אינו היחיד."

לאחרונה יזמת הצעת חוק, המאזנת שחרור אסירים ביטחוניים יהודיים עם שחרור מקביליהם הפלשתינים. מאיפה הגיע הרעיון?

"לפני כעשר שנים ניגשתי לעזר ויצמן, אז נשיא המדינה, עם רשימה של ארבעה עשר איש. אמרתי לו: 'שחררתם ערבים, שחרר את היהודים'. ישבו ודיברנו, התפתחה בינינו שיחה חופשית, ובאיזשהו שלב הוא הראה לי את כף ידו ואמר: 'כמעט בכל דבר אני חושב הפוך ממך', הפך את ידו והראה לי את גב היד. 'בדבר אחד אני מסכים. אם משחררים ערבים - צריך לשחרר יהודים'. אמרתי לו: 'גם לזה אני לא מסכים, צריך לשחרר רק יהודים...'. מעט אחרי השיחה הזו הוא קצב את עונשם של כל אלה שהופיעו ברשימה."

איך היית מצייר את החזון שלך לעתיד?

"אני מקווה שיתבטל הצורך בעמותת 'חננו'. אני מאמין שזה יקרה כאשר השלטון בארץ ישראל יהיה נאמן לתפקידו למען היהדות ולמען היהודים."

זנגי נולד במושב תקומה בנגב. "בסוף כיתה א' היתה מלחמת ששת הימים", הוא מספר וקולו נמוך. "המלחמה התרחשה לידנו. אחת העילות של פתיחת המלחמה היתה השדות הבורעים של נח"ל עז. אני זוכר את העשן המיתמר מעל ואת שלושת השבועות של הכוננות שלפני המלחמה."

שמואל, מה הביא אותך לחברון, לליבה של העשייה למען ארץ ישראל?

"הדבר קשור בקשר ישרי למסלול שאותו עברתי בחיי. כילד למדתי בבית הספר "תחמוני" ברחובות אצל

הרב חניאל. הישיבה התיכונית שלי היתה אור עציון, שם נחשפתי לתורתו של הרב דרוקמן, שהחינוך שלו 'נכנס לוורידים'. כנער, השתתפתי במאבק להקמת אלון מורה."

אילו חוויות השפיעו עליך במיוחד?

"לסבסטיה הגעתי כנער בן שש עשרה. אני זוכר את ליל העלייה. יצאנו מבית-ליד והלכנו בלילה. במהלך המסע הזה ישנו תחת כיפת השמים בתוך גשם ובזף טובעני. מבחינה גופנית - זה היה קשה והעצמות נקשו מקור. אבל מבחינת הרוח - היה מרומם."

לאחר התיכון פנה זנגי ללימוד תורה בישיבת קדומים, שאז נקראה אלון מורה. "השנה בקדומים היתה שנה שהשפיעה על חיי", הוא מעיד. "בתחילת השנה היה הסכם קמפ-דייוד הראשון שבו הוחלט לתת את רוב סיני. היא כללה עליות לאלון מורה, בהן השתתפתי. רצנו וחמקנו מחיילים, כשעל גבנו אוהלי 11 להקמת התנחלויות." "ספגתי המון מאווירת המסירות והרוח שהיתה בתקופה זו בגרעין אלון מורה."

בצבא שירת במסגרת ההסדר בחיל השריון. יצא לקורס מפקדים, ואת קורס הקצינים ביקש שלא להמשיך. בסיום הפרק הצבאי, חזר לישיבת קרית ארבע, אך לא מצא אותה במקומה. זו היתה שנת תשמ"א, והישיבה הועתקה לימית.

"כשהגעתי לשם קיבלתי תפקיד - להכניס קבוצות כל לילה לתוך חבל ימית. מנהל הצוות היה דוידל'ה הנדלר (בארי). ביום חיפשנו דרכי מעבר, ובלילה הכנסנו אנשים. ברפיח, ליד פסי הרכבת, העברנו שיירות רבות."

"היתה תקופה עם אווירה אחרת", הוא נזכר. "אפשר היה לראות תופעות של חיילים בוכים, או קונפליקטים שעברו עליהם. יכולת לדבר איתם. היום מאמנים אותם להיות רובוטים". זנגי היה בין הראשונים שהורדו מ'ג קרית ארבע' בעיר המפונה.

מימית למלחמת לבנון, שבגללה זכה לטייל ברחבי ארץ ישראל הצפונית. מלבנון חזרה לקרית ארבע, שם פגש

בהיותו חבר ה"הגנה" הצטרף כלוחם למגניי המקום. הוא רשם יומן אירועים על קורות היישוב בחודשיים האחרונים לקיומו, ועל פסח תשי"ח הוא כותב משפטים ספורים:

עבודה רבה בהכשרת המטבח. יין לארבע כוסות יש לנו, אולם בהרעשת הלגיון הירדני נשברו בקבוקי הדי-די-טי והנוזל נשפך על כל המצות... אוכלים אורז וקטניות ועשב החוֹבִיזָה... קטעים מסוימים בהגדה העלו דמעות בעיניים.

פרטים נוספים על חג המצות הזה מסר תושב המקום ומפקדו במלחמת העצמאות (אחר-כך במושב נחלים), אברהם תימור (וכסלר): שני שוטרים בריטיים קיבלו שוחד, כדי להברیح מצות למושב הנצור. בעזרת הרכב המשוריין שלהם הם עברו דרך המחסומים של הערבים והביאו את האוצר למושב. השוטרים זכו לכמה בקבוקי קוניאק ואילו המצות הוכנסו ברוב כבוד לחנות המכולת של משפחת היימן. וממשיך תימור:

הלגיון הערבי תקף אותנו במשוריינים, בתותחים ובמרגמות. אחד הפגזים פגע ישירות בבית היימן. רסיסים חדרו למכולת. ריסקו את בקבוקי הדי-די-טי וזה נזל על חבילות המצות... בליל הסדר ישבנו כ-25 איש, כשהגברים מתחלפים בשמירה מפעם לפעם. בלילה ירו הערבים מכפרי הסביבה כמה צרורות, שהריצו את כולנו לעמדות. לאחר זמן קצר חזר השקט ואנו שבנו לשולחן הסדר. אכלנו מרק עם כופתאות וגולש, שמצאנו בקופסא אחת של בשר משומר כשר לפסח, שבמקרה נשארה לנו לפליטה. יצאנו ידי חובת המצווה של אכילת לחם-עוני עם המצות בטעם הדי-די-טי. טעם זה ליווה אותנו כל ימי אותו הפסח...

האם שיערו המסובים בליל הסדר הזה כי בעוד 23 ימים יהיה עליהם לנטוש את המושב שעליו הם מוסרים את נפשם!:

מצות בטעם D.D.T.

נמצאים אנו בעצומן של ההכנות לקראת הפסח, שבמרכזן הדאגה לרכישת מצות למהדרין, כדי לקיים את מצות החג. הפעם נספר על הקושי להשיג מצות בזמן מלחמת העצמאות. ד"ר יוסי שפנייר, החוקר את תולדות ההתיישבות מצפון לירושלים, כתב ספר מרתק בשם "עורי צפון" וממנו לקוח המעשה.

נווה-יעקב מוכרת לנו כ־20,000 תושבים. ואולם כמעט יובל שנים קודם לכן, כבר בשנת 1924, קם במקום זה **הכפר הדתי נווה-יעקב**, על שם הרב יצחק-יעקב ריינס, ממייסדי המזרחי. היה זה ישוב צנוע, שהגיע בשיאו ל-30 משפחות בלבד. נווה-יעקב של היום מהווה חלק רציף ובלתי נפרד מן העיר, ואולם אז היה זה מקום בודד ומנותק מירושלים, המוקף כפרים ערביים.

ב-15 השנים הראשונות סבל המושב מקשיים כלכליים ובטחוניים, אך ב-10 השנים הנוספות התבסס המקום; המשק החקלאי גדל, נוספו רפתות, לולים ושטחים מעובדים. כמו כן התפתח ענף האירוח; בימי הקיץ הלוהטים הגיעו רבים לנפוש בכפר ההררי, כדי לנשום אוויר פסגות קריר וצלול.

ואולם פריחה זו הופסקה עם פרוץ מלחמת העצמאות, בעקבות ההצבעה באו"ם ב-29 בנובמבר 47, בה הוחלט על הקמת מדינת ישראל. לפתע הפך המקום ליישוב מנותק, הנמצא במצור ונלחם על עצם קיומו.

השופט העליון בדימוס, צבי טל, הגיע למושב כסטודנט, הלומד באוניברסיטה העברית שעל הר הצופים. כאן התגורר אצל אחיו שלמה טל, שערך יותר מאוחר את הסיפור הנפוץ "רינת ישראל". נווה-יעקב היא כידוע קרובה להר הצופים, וכאשר היו תקלות בתחבורה, היה צבי חוצה את השדות ומגיע ברגליו לאוניברסיטה.

להפצה ולמודעות מסחריות גל אורן BSD

הבונים 11 רמת גן 52462,
טל' 03-6133699, פקס' 03-6133555,
דוא"ל dotan@go-bsd.co.il

מייסודה של הסתדרות הפועל המזרחי בא"י. יוצא לאור ע"י מכון "צומת".

"שבת בשבתו" באינטרנט: zomet.org.il
למוני באנגלית בדוא"ל: בא לפנות ל: dan@zomet.org
עריכה: מכון "צומת" ארון שבות, נוש עציון 90433, טל' 02-9931442, פקס' 02-9931889
www.zomet.org.il zomet@netvision.net.il
הוצאת העלון נמכת ע"י משרד החינוך והתרבות

רפואה והלכה

כתב ונערך ע"י מכון "עצה" רח' עזריאל 9, גבעת שאול, ירושלים טל: 02-6515050

סוכרת וליל הסדר

"...גַּי כֵּל שְׂאֵר וְכֵל דְּבֶשׁ לֹא תִקְטְרוּ" (ויקרא ב, יא) רש"י: "כל מתיקת פרי קרויה דבש".

בליל הסדר מצווה לאכול מצה ולשתות ד' כוסות. בשניהם יש ריבוי יחסי של סוכרים - פחמימות. כ 10%-5 מהאוכלוסייה סובלים מסוכרת ברמות שונות, ומשום כך עליהם להגביל עצמם בתזונת הפחמימות.

בשר"ע נפסק: "מי שאינו שותה יין מפני שמזיקו או שונאו, צריך לדחוק עצמו ולשתות לקיים מצות ארבע כוסות" (סימן תע"ב, סעיף ז). לדעת המשנה ברורה, אם השתייה עלולה להביא לחולי ממש, אין חייבים לשתות. אמנם יש חולקים וסוברים, שחייב כל עוד אין בזה חשש סכנה, ברם, גם חולי סוכרת אשר עלולים אכן להסתכן אם לא ישמרו על איוון, בדרך כלל אינם מנועים לחלוטין מצריכת פחמימות, אלא בצורה מווסתת ומבוקרת. כאן יש להבחין במספר מצבי חולי: א. אלו שאינם נזקקים עקרונית לטיפול תרופתי,

אך נדרשים להקפיד על תזונה דלת פחמימות, יקיימו את מצוות האכילה כרגיל, וימעיטו ב"שלחן עורך". בחולים המונחים להזריק לעצמם אינסולין בקביעות בכדי שיהיו מאוזנים, הריהם שולטים במינון האינסולין. לכן, גם הם חייבים באכילת מצות המצווה ובשתיית ארבע כוסות, וזריקו באותו ערב מינון בהתאם לרמת הפחמימות שצרכו.

ג. חולי סוכרת הנוטלים בקביעות גלולות במינון קבוע [כגון מטפורמין/גלוקופאז] -- יאכלו וישתו בשיעור המינימאלי: מצה - לאכילה ראשונה - "מוציא מצה" - לפחות שלושת רבעי מצת מכונה, ל"כורך": שליש עד חצי מצה, ול"אפיקומן" - חצי מצה. נמצא שבסה"כ יאכל לכל היותר 2 מצות מכונה. ארבע כוסות - הכוס תחזיק לפחות 86 סמ"ק, ובכל פעם ישתה 45 סמ"ק (או יותר אם חלל פיו גדול מהממוצע). ויוציאים גם במיץ ענבים אמיתי, אך עדיף יין יבש (אדום), כי יש בו פחות סוכרים. (תודה לאנדוקרינולוג ד"ר אנדריאס בוקס).

בחסות מאחדת

אנך נגד 2010

הרב עמית גורדין
ר"מ בשיבת 'הר עציון'

בין קודש לחול

מי נתן במבה?

באפיו של הנכנס בשערי המקדש לא עודד השגות רוחניות בהכרח.

ודאי שהייתה רוחניות רבה במקדש. ומתרווממת אל-על. אבל היתה זו התרווממות רוח המלווה בהתרוממות מעשית. היתה זו קירבה אמיתית אל הא-ל, קירבה שמשורגים בה נפש ומעש. רוח ללא בשר - לא מחזיקה מעמד. בשר ללא רוח - מסרית. במקדש שולבו הרוח והבשר.

ההיקש בין אהבת איש ואישה לבין אהבת אדם את בוראו יסודה בהררי קודש. 'וארשתוך לי באמונה' הבטיח הושע. 'זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולתך לכתך אחרי במדבר...' קרא ירמיהו. עם זאת, ישנו הבדל חשוב ומשמעותי בין האהבות

הללו.

הקב"ה אינו צריך את הקרבנות שלנו. 'למה לי רב זבחים... שבעתי עולות אילים... ודם פרים וכבשים ועתדים לא חפצתי'. בניגוד לבני זוג, הבורא לא ניזון מהתוצאות של הקרבנות, אלא רק מעצם המעשה.

במובן זה הדבר דומה לאב המתמוגג מנחת כשבנו מגיש לו במבה מתוך שקית שהפעוט קיבל זה עתה מאביו. האב מתמוגג מנחת כשהזאטוט חושך במבה מפיו ומעניקה לאבא. הנתינה היא הגורמת לאב שמחה גדולה ולא טעמה הפריך של הבמה בפה.

הבורא אינו צריך את קורבנותינו, אולם כשאנו מקריבים אליו פרט מתוך שקית הבמה שהוא עצמו הביא לנו, אנו מרגישים יותר קשורים אליו, והוא, גם הוא, מתקשר אלינו.

לתגובות, הערות והארות:
benkodesh@gmail.com

כה אמר האדם הנאור: למה אתם מחכים? למה אתם מצפים? מי צריך קרבנות? אתם פגאנים? קורבנות התאימו לדורות פרימיטיביים וקדומים. הקשר האמיתי אל הבורא הוא קשר רוחני ונפשי. זה הקשר המשמעותי. תפילה. התבודדות. התעלות נפשית. אלו הדברים האמיתיים. את הקרבנות הבהמיים נשאיר לפרימיטיביים החשוכים.

כה אמר האדם הנאור: למה אתם מחכים? למה אתם מצפים? מי צריך חיבוק? מי צריך נשיקה? קשר פיזי בין איש ואישה התאים לדורות פרימיטיביים וקדומים.

הקשר האמיתי אל אישה הוא קשר רוחני ונפשי. זה הקשר המשמעותי. שיחת נפש. התבודדות

רומנטית. חלוקת רגשות. אלו הדברים האמיתיים. את היצרים הבהמיים נשאיר לפרימיטיביים החשוכים.

תורתנו לא האמינה באהבה אפלטונית. תורתנו לא האמינה באהבה רוחנית בלבד. אמנם, אהבה בין איש ואישה חייבת להתחיל בקשר נפשי ורוחני, בהתאהבות. אבל עליה להמשיך גם לקשר פיזי. אהבה נפשית ללא מעשים אינה מספיקה. אחת המחויבויות הבסיסיות של הבעל כלפי בת זוגו היא מצוות עונה. לא ניתן לייצר קשר בין איש ואישה ללא הממד המעשי. רוחניות לא מספיקה. הקשר חייב להטיל עוגן בעולם המעשה.

הקורבנות מעגנים את הקשר בינו לבין הבורא. הקרבנות מביאים לידי ביטוי מעשי את הקשר הרוחני נפשי שבינינו לבין הא-ל. אם המקדש היה רק מקום התעלות רוחנית היינו צריכים להציב שם דברים המרוממים את הנפש לפסגות וגבהים. אם היינו שמים בנפש בלבד את עיקר חפצנו היה עלינו לסלק מהמקדש את הקרבנות. ריח הבשר והדם העולה

ר' שלמה שוק
ר"מ במקד"צ נוקדים

רבי שלמה ועל החסד פורץ הגבולות שלו. החזיר לי הערבי גם הוא סיפור מבית אביו, וכך סיפר:

לפני שנים רבות, בערב חורפי 'נתקע' רכבם של זוג יהודים צעיר ובתם בכפרנו. עוד הם יושבים ברכב חוששים ורועדים מקור, עבר שם אבא שלי, הזמינם לביתו, ולאחר ארוחה טובה - הציע להם לישון בחדר שפינה עבורם. למחרת בבוקר היה הרכב תקין, והמשפחה יצאה לדרכה. לאחר 12 שנים נדרש אבא לנסוע לת"א על מנת לרכוש חלק יקר וייחודי לקומפרסור שלו. אבא התקשה למצוא שם את מבוקשו. לפתע עצרה לידו מכונית, ובעל המכונית, שאל לשמו ומבוקשו בת"א. אבא היה בטוח שזוהי משטרה, ולכן נענה לבקשת האיש להיכנס לרכב. בעל הרכב לקח את אבא וקנה לו את החלק הנדרש. אבא הודה עד למאד לבעל הרכב, ורצה לשלם עבור החלק. אז התוודה האיש בפניו ואמר לו 'כבר שילמת על כך לפני 12 שנים...'

יצא לאור ספר **חוט של חסידות**
מתוך גליונות שבת בשבתו תשס"ד-תשס"ח
להזמנות: 02-9332111

Shok9@walla.co.il

חוט של חסידות

חסד פורץ גבולות

'הרבי מקוון הרחוב' ספר רב-רושם בהוצאת 'רשימו' העוסק בפועלו רב החסד של רבי שלמה קרליבך, נשלח אלי ע"י ההוצאה והצליח בהחלט להוציא ממני רצון ל'חסד פורץ גבולות'.

בטויל שערך רבי שלמה, הוא שמע בכי קורע לב, של בחור צעיר. ניגש אליו רבי שלמה ושאלו על אודות הבכי והצער שהוא נתון בהם. הצעיר הלא-יהודי השיב שהוריו עניים, ושזה עתה נתבשר שזכה במלגת לימודים בבית ספר לרפואה בפאריס, אך אין לו כסף לטיסה, ולא הצליח להשיג הלוואה. מייד שלף רבי שלמה מכיסו סכום הכסף הדרוש לטיסה. 'אתה בכלל לא מכיר אותי, מנין לך שאחזיר לך את ההלוואה?' שאל האיש. השיב ר' שלמה: 'זו לא הלוואה, זו מתנה'. 'לא לא', זעק הצעיר, 'אני רוצה להחזיר לך'. 'אוקיי', הרגיע ר' שלמה, ונתן לצעיר את שמו וכתובתו. עשר שנים לאחר מכן הגיעה אל ר' שלמה מעטפה ובה המחאה על סך \$150 ופתק קצר: 'בזכות טוב לבך הגדול, אני כיום רופא מצליח, לא אשכח אותך כל חי'.

מייד לאחר שסיימתי לקרוא את הסיפור פגשתי בערבי שהוא ידיד לי, וסיפרתי לו את הסיפור הנ"ל על

הרב ז'סי צבי רימון
רבה של אלון שבות דתום ור"מ ישיבת 'הר עציון'

בנו מכל העמים, ודווקא לנו נתן את תורתו.

דברים אלו, נאמר בכל בוקר, וכך נפנים את המטרות של לימוד התורה, כמצווה, כהנאה וכשבח.

נסיים בדבריו היפים של בעל אגלי-טל (בהקדמה לספרו):

שמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בעניין לימוד תורתנו הקדושה, ואמרו כי הלומד תורה ומחדש חידושים ושמוח ומתענג בלימודו, אין זה לימוד התורה כל כך לשמה... שהרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו.

ובאמת זה טעות מפורסם. ואדרבה, כי זה הוא עיקר מצוות לימוד התורה, להיות שש ושמוח ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה, הוא נעשה דבוק לתורה...

הלומד לשם מצווה ומתענג בלימודו, הרי זה לימוד לשמה, וכולו קודש, כי גם התענוג מצווה.

תעסוקטיף: בשעה טובה יש הכרה ממשלתית בתעסוקטיף (בראשות הרב יוסף צבי רימון). אולם, העזרה הממשלתית תלויה בעזרה שלך. המדינה תתן סיוע כספי כנגד כל תרומה שנשיג! ללא תרומה - אין סיוע. ביכולתך לעזור לעוד 700 מתושבי גוש קטיף המחכים למצוא עבודה. לתרומות חד-פעמיות או להוראות-קבע פנו לתעסוקטיף (בין השעות: 9:00 - 17:00). 0722-127-125
www.jobkatif.org.il

הלכה ממקורה

מן המקורות עד להלכה למעשה

שלוש ברכות התורה, מדוע? [ב]

בגיליון הקודם ראינו שברכות התורה מצטיירות ע"פ המקורות השונים כבעלות אופי שונה: ברכת המצוות, ברכת הנהנין, ברכת השבח. מהו אם כן האופי של ברכת התורה?

כשנעיין בנוסח ברכות התורה, נראה שכל ברכה מייצגת פן אחר: הברכה הראשונה: "אשר קידשנו **במצוותיו**" - היא בוודאי ברכת המצוות. בברכה השנייה: "והערב נא..." - אנו מבקשים על **מתיקות התורה**, ואם כן, דבר זה הוא מעין ברכת הנהנין. הברכה השלישית: "אשר בחר בנו מכל העמים" - היא נוסח של ברכות השבח, וכך ביאר רש"י בברכות (יא,ב) שלכן ברכה זו היא המעולה שברכות).

לכן אומרים אנו בכל בוקר שלוש ברכות. כל ברכה מייצגת פן אחר שיש לנו בלימוד: בתחילה אנו מברכים על הלימוד **כמצווה**, שהרי הבסיס הוא קיום מצווה. אנו לומדים תורה לא בגלל החכמה שבה, ולא בגלל ההנאה מהלימוד, אלא בגלל **שהקב"ה ציווה עלינו ללמוד תורה**.

לאחר הבנה יסודית זו, אנו מברכים גם על **ההנאה מלימוד תורה**. לאחר שאדם יודע שהוא מקיים מצווה בלימוד, הוא רשאי להעדיף לימוד החביב עליו, ואף ישנה עדיפות ללימוד כזה. אנו מבקשים בברכה זו, שבאמת תמיד לימודינו ינבע מקדושת התורה, וגם ההנאה תהיה מכוח "והערב נא..." ולומדי תורתך **לשמה**."

לאחר שברכנו על **המצווה** שבלימוד תורה, וגם על **ההנאה** מהלימוד, לא נותר לנו אל **לשבח** את הקב"ה על כך שבחר

מפסקי הראש"ל הרב מרדכי אליהו שליט"א
ערוך מתוך הספר: שו"ת הרב הראשי

"שעשני כרצוני" שמברכות ללא שם ומלכות.

כן נהגו דור הקודם, וביניהן היתה גם אמו של ראש ישיבת פורת יוסף, הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל, שהיתה בת אחותו של גאון עוזנו ותפארתנו הרה"ג ר' יוסף חיים זצוק"ל, בעל הבא"ח. הוא לימד אותה הלכות והיתה מתפללת את כל התפילה עם כל הברכות בשם ומלכות, וכן תפילת המוספין. גם אם האם לא נהגה לברך, הבת יכולה לנהוג ולברך.

הליכות עולם

ברכות בתפילת רשות

שאלה: במוסד התורני שבו אני מלמד מתחנכות בנות מעדות המזרח. הבנות מתפללות שחרית בקבוצה. הפנו את תשומת לבנו לכך שרבנים יוצאי עדות המזרח סבורים שבנות אינן מברכות בשם ומלכות ברכות שאינן חייבות בהן. כיצד לנהוג במוסדנו?

תשובה: בנות עדות המזרח ברובן נוהגות לברך את כל הברכות שבתפילה עם שם ומלכות, מלבד ברכת

פניני 'אור החיים'

שבקריאה הראשונה לא נזכר שמו של ה' הקורא, ורק לאחר המילה "וידבר" נאמר שה' הוא הדובר!

לדעתו התשובה לכך אחת היא. כל מטרתה של אותה קריאה היתה להראות את חביבותו של משה לפני המקום (כפי שרומז לכך רש"י בד"ה הראשון בפרשה). הצורך להראות זאת דווקא בפרשתנו נובע מכך שספר זה הלא הוא "תורת כהנים", וזכות הכהונה ניתנה לאהרון ולבניו! לפיכך נותן ה' תזכורת לכולם ומזכיר להם שמשה רבנו, למרות שאיננו כהן, הריהו החביב לפני המקום. לכן גם לא נזכר שמו ה' בקריאה זו שכל מהותה לעשות הבחנה ולהבדיל בין מעלת משה למעלת הכהונה.

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו"

צירוף המילים: "ויקרא... ויאמר" שכיח במקרא. כך מצאנו אצל אדם הראשון שקרא לו ה' ואמר לו "איכה", וכן בעקידה קרא אל אברהם מלאך ה' מן השמים ואמר לו לחדול מזביחת יצחק. כמו כן רוב מצוות התורה נפתחות בצירוף המילים: "וידבר... לאמר". אולם בפרשתנו ישנו צירוף כפול: "ויקרא אל משה, וידבר ה' אליו... לאמר"! אם כן מהי משמעות הקריאה הראשונה חסרת התוכן?

מלבד זאת, אור-החיים מסב את תשומת לבנו לכך

נקודת מבט

הנצחת ה'חורבה'

הרב ישראל חזן
ראש מכון 'צומת'

בצוואתו לחרות על מצבתו "דאג לאיכלוס העיר העתיקה". אמנם הוא פעל רבות לשיקום בתי הכנסת הוותיקים* ('הרמב"ן', 'בית-אל' ועוד) אך תמיד קמה וניצבה שאלת העדיפות במשאבים ובמיקום הצפוף. כיום, כמדומה, ששיפעת התיירות (אשר גרה לאחרונה גם סגירת כל ה'רובע' לתנועת מכוניות פרטיות) מבריחה דיירי קבע המתקשים לוגיסטית לקבוע שם את משכנם.

נכון, מיקום ה'חורבה' לא נוגס בשום פרויקט איכלוס, ולא בא פיסית על חשבון בית מגורים, אעפ"כ נתקע בי נדנד תחושה של תוספת נופך להפיכת העיר למוזיאון קר על חשבון חיים חמימיים.

נדנד שלישי; חיכוך חרדי-לאומי?

ואם בתחושות מפרפרות עסקינו, לא אוכל להימנע מלהעלות נדנד חשש נוסף, למרות נטייתו להדחיק; צפי לחיכוך מתמיד בין החרדים לבין הדתיים-לאומיים בדבר ה'שליטה' במקום, ובעיקר בקשר לאופיו. העבר הממלכתי, וטקסי הכתרה והכבוד למיניהם שפעמו

ב'חורבה', 'מושבים' לכיוון הלאומי, כולל תפילות בימי העצמאות וירושלים. מאידך, ה'חצר' של רבי שמואל סלנט, ומורשת רבני העדה החרדית שפעלו בה, 'פיהו רוח גבית' בחרדי ירושלים

במאבקם לתקוע ב'חורבה' יתד נאמן.

נחשו יד מי תגבר? ואולי תוצע פשרה: ה'חורבה' כנגד ה'הר'.

ומסיים בשבח

למרות נדנדי הבקורת אסיים בשבח, והוא העיקר. מתורת הגר"א, ולא רק ממנו, למדנו כי ל'בנין ירושלים' נודע מקום מרכזי בתהליך הגאולה. הספר 'קול התור' המופלא, שנכתב ע"י תלמידי הגר"א מפיו ונתגלה בדורנו, מסיים בדרשות מרובות פנים על מצות הרחבת ירושלים והישוב בכלל, כתיקון לחטא המרגלים. אעתיק קטע מתוך הדברים היפה וראוי, ואולי אף מרומז, לענייננו:

"ולמה נכללו כל הסגולות הטובות של א"י במלה הרחבה (כמפורט שם)? מפני שמילת 'הרחבה' היא לעומת מילת 'החורבה', כידוע בסוד תורת הקבלה שבהרבה דברים הקלה להפכת לברכה ע"י שינוי סדר האותיות".

* ב'תחומין' כרך י פרסמנו פניית אבי ז"ל בתשל"ו לראש"צ דאז, הרב עובדיה יוסף שליט"א בשאלה מפורטת שעיקרה: "החברה לפיתוח העיר העתיקה מתכננת הקמת גן באתר ה'חורבה'. היש בכך משום 'לא תטע לך אשרה... אצל מזבח ה' אלקיך?' לדעת הרמב"ם...?" ותשובת הראש"צ (אף היא מנומקת): "בודאי שהדבר אסור בהחלט... ועליך להצביע נגד. ויש לעשות מאמץ להוריד הצעה זו מסדר היום". וכך הוה!

(נכתב במוצ"ש ויק"פ)

השבוע נחנך ברוב פאר והדר בית הכנסת ה'חורבה' בירושלים שבין החומות. אני משער (במוצ"ש לפני שבוע) כי הטקס (י)היה מרשים ו(י)שודר בכלי תקשורת רבים, בארץ ובעולם. עוד אני משער כי העולם הערבי (י)געש ו(י)רעש: "היתכן להרים כיפה מתגרה מול כיפת אל-אקצה"? כמו כן אני בטוח כי גדלה בציבור המשכיל 'תודעת ירושלים' ותהלוכותיה ב-300 השנים האחרונות לתפארת תלמידי הגר"א, הרבנים שמואל סלנט ואברהם-יצחק קוק, ולהבדיל הסולטאן העותומני, הנציב הבריטי ו...טייקוני אוקראינה הנדיבים.

ללא ספק, מדובר במאורע היסטורי, לאומי, פוליטי ו...תיירותי חשוב, ואני תומך בו בפה מלא. אעפ"כ אני מוכרח להתודות; מלווים אותי כמה נדנדי תחושות של אי-נוחות.

נדנד ראשון; הסחת הדעת מהר הבית

בחסידי ה' הר הבית (יכול להיות) בידינו. קריאתו של עורא הסופר (ט,ט) **"לרומם את בית אלקינו ולהעמיד את חורבותיו** ולתת לנו גדר ביהודה ובירושלים" איננה מכוונת ל'חורבת רבי יהודה החסיד האשכנזי' אלא ל'בית אלקינו' בהר מרום הרים. די לנו בהערות המושמעות לפרקים לפיהם גם 'הכותל המערבי' מאפיל על הר הבית, והופך למושא של קדושה בזכות עצמו. עכשיו ה'חורבה' תכנס לנישה זו.

כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבעולם, וה'חורבה' בכללם, מכונים 'מקדשי מעט' ויונקים את קדושתם מקודש הקודשים. קיים נדנד חשש כי "שפחה תירש גבירתה" (משלי לבג), ופוקדי ירושלים במועדיה יעדיפו (פיזית או רוחנית) את כיפת החורבה המשוקמת-המפוארת-המוצלח על פני 'גבירתה' החוגרת שק שלארשה רק כיפת-השמים.

נדנד שני; תיירותיציאה שבין החומות

ירושלים שבין החומות מלאה בתי כנסת ובתי מדרש, מכל הגוונים והחוגים. למיטב ידיעתי חלקם נותרים די ריקים גם בשבתות ובמועדי ישראל. נבואת יחזקאל (ל,לח), **"כצאן ירושלים במועדיה כן תהיינה הערים החורבות מלאות צאן אדם"** מתגשמת לעינינו בין חומותיה העתיקות של ירושלים. חווית 'העליה לרגל', וההתחברות הכלל-ישראלית הכרוכה וגלומה בה, סוחפת כל מי שמשוטט ב'ירושלים במועדיה'. מנקר איפוא נדנד חשש, ובעצם... תקוה, כי ה'חורבה המושקעת' תישאר אתר תיירותי וטקסי בלבד.

וכאן עלי לשתף אתכם ב'משנת בית-אבא'. אבי-מורי דב רוזן ז"ל היה חבר הועדה לשיקום ופיתוח העיר העתיקה, למן היווסדה לאחר מלחמת ששת הימים ועד יום פטירתו (שבט תשמ"ט). 'משנתו' ו'מלחמתו' בתחום זה היתה לאכלס את ירושלים שבין החומות ב'צאן אדם' ולא רק במונומנטים; במסודות חינוך ובמשפחות חיות ונושמות, ולא רק בגלריות או באטרקציות תיירותיות. הוא אף ביקש

טור-לי
מנורה לשבת
תרוצ מואר - תרוצ מוסתר

רק 99 ש"ח
כולל משלוח

השימוש פשוט וקל
מדליקים לפני כניסת השבת
ובמהלכה ניתן לסובב מכסה
להחשכה כרמות שונות, עד
לחושך מוחלט.

לקראת פסח - מכירת החגז בעיצומה

רק 92x3 ש"ח
(סה"כ 276 כולל דמי משלוח)

להזמנת חייגו למכון צומת: 02-993-2111